

Na osnovu člana 17. stav 2. i člana 72. Zakona o hrani ("Službeni glasnik BiH", broj 50/04), i člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 i 24/08), Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na prijedlog Agencije za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, na 113. sjednici održanoj 21. januara 2010. godine, donijelo je

PRAVILNIK

O STONIM VODAMA

DIO PRVI- OPĆE ODREDBE

Član 1. (Predmet)

- (1) Pravilnikom o stonim vodama (u daljnjem tekstu: Pravilnik) propisuju se zahtjevi koji u pogledu zdravstvene ispravnosti i kvaliteta moraju zadovoljavati stonim vodama, uređuju uslovi kvaliteta u proizvodnji i stavljanju u promet, kao i način deklariranja.
- (2) Ovaj Pravilnik odnosi se na:
  - a) sastav, fizikalna, hemijska, fizikalno-hemijska i organoleptička svojstva;
  - b) tehnološke postupke koji se mogu primjenjivati u proizvodnji;
  - c) analitičke metode radi kontrole kvaliteta;
  - d) dodatne zahtjeve deklariranja;
  - e) mikrobiološke kriterije.

Član 2. (Svrha primjene)

- (1) Zahtjevi propisani ovim Pravilnikom moraju biti zadovoljeni u proizvodnji i u prometu stonih voda.
- (2) Promet je, u smislu ovog Pravilnika, ponuda, uvoz odnosno izvoz, skladištenje-držanje na zalihi radi prodaje ili izlaganje za prodaju.

Član 3. (Osnovni pojmovi)

- (1) Pojmovi korišteni u ovom Pravilniku imaju sljedeće značenje:
  - a) **stona voda** je voda koja se proizvodi od vode za piće i/ili prirodne mineralne i/ili prirodne izvorske vode uz dozvoljene tretmane iz člana 11. stav (1) i dodavanje jedne ili više dopuštenih materija iz člana 11. stav (3) ovog Pravilnika, a u svrhu poboljšanja organoleptičkih svojstava;
  - b) **pogon za proizvodnju stonim vodama** označava svaki objekat u sastavu subjekta u poslovanju s hranom u kojem se prerađuje, proizvodi, puni ili skladišti stona voda;

c) **posude odobrene za distribuciju vode** su posude/ kontejneri izrađeni od inertnog materijala, kao što su keramika ili nehrđajući čelik, kako bi se izbjegla svaka kontaminacija u toku održavanja, rukovanja ili dezinfekcije i koje se lako održavaju.

(2) Po potrebi, primjenjuju se i pojmovi utvrđeni:

a) Pravilnikom o prirodnim mineralnim i prirodnim izvorskim vodama ("Službeni glasnik BiH", broj 26/10), i

b) Pravilnikom o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće ("Službeni glasnik BiH", broj .....),

Član 4.
(Uslovi kvaliteta i čistoće)

(1) U skladu s minimalnim zahtjevima iz ovog Pravilnika, stona voda namijenjena za konzumaciju je zdravstveno ispravna i mora po svom sastavu zadovoljavati zahtjeve utvrđene *Pravilnikom o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće*.

(2) Nadležni organi preduzimaju mjere u skladu s članom 21. ovog Pravilnika, kako bi se osiguralo da stona voda namijenjena za konzumiranje bude zdravstveno ispravna.

Član 5.
(Stavljanje stona vode na tržište)

Na tržište Bosne i Hercegovine pod nazivom "stona voda" može se stavljati samo voda koju je priznala Komisija za priznavanje voda (u daljnjem tekstu: Komisija) i koja je upisana u Registar stonih voda koji vodi Agencija za sigurnost hrane Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Agencija).

Član 6.
(Deklariranje ili označavanje)

Za deklariranje stona vode primjenjuju se odredbe Pravilnika o općem deklariranju ili označavanju upakovane hrane ("Službeni glasnik BiH", broj 87/08), kao i posebne odredbe ovog Pravilnika koje se odnose na opće deklariranje ili označavanje.

Član 7.
(Ambalaža za stonu vodu)

(1) Stona voda stavlja se u promet samo kao upakovani proizvod.

(2) Bilo koja ambalaža koja se koristi za pakovanje stona vode mora biti zatvorena na način da se izbjegne bilo kakva promjena kvaliteta ili zagađenje vode.

Član 8.
(Dozvoljena odstupanja)

(1) Od neto količine flaširane stona vode za piće deklarirane u smislu člana 6. ovog Pravilnika dozvoljavaju se odstupanja (+/-), i to:

Deklarirana netozapremina	Maksimalno dozvoljena odstupanja
ml	%

više od 2000	1,0
od 1000 do 2000	2,0
od 500 do 1000	2,5
od 330 do 500	3,0
od 250 do 330	4,0
do 250	5,0

(2) Prosjek najmanje 10 istovjetnih jediničnih pakovanja ovih proizvoda mora odgovarati deklariranoj masi, odnosno zapremini.

DIO DRUGI - POSEBNE ODREDBE

Član 9. (Zahtjevi za stonu vodu)

Stona voda mora zadovoljavati:

- a) fizikalno-hemijske i mikrobiološke zahtjeve koji su propisani *Pravilnikom o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće*;
- b) zahtjeve za toksične materije koji su propisani u Aneksu I., koji je sastavni dio ovog Pravilnika, i *Pravilnikom o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće*;
- c) uslove korištenja i stavljanja na tržište stone vode koji su propisani čl. 13. do 15. ovog Pravilnika.

Član 10. (Sastav stone vode)

Sastav stone vode za vrijeme punjenja vode u ambalažu i u prometu mora zadovoljavati odredbe *Pravilnika o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće*.

Član 11. (Dozvoljeni tretmani)

- (1) U toku proizvodnje stona voda može biti podvrgnuta sljedećim tretmanima:
  - a) odvajanje njenih nestabilnih elemenata, kao što su spojevi željeza, mangana, arsena i sumpora, postupcima filtracije ili dekantiranja, uz mogućnost prethodne oksidacije ili obrade sa zrakom obogaćenim ozonom;
  - b) odvajanje nepoželjnih sastojaka različitih od onih navedenih u tački a) ovog stava.
- (2) Osim dozvoljenih postupaka obrade iz stava (1) ovoga člana, u proizvodnji stonih voda dozvoljeni su i drugi postupci obrade s ciljem osiguranja kvaliteta stone vode.
- (3) Za proizvodnju stone vode dozvoljeno je vodi dodavati sljedeće materije: natrijev hlorid, kalcijhlorid, natrijkarbonat, kalcijkarbonat, natrijhidrogenkarbonat, magnezijkarbonat, natrijsulfat, magnezijulfat, ugljendioksid i natrijfluorid. Dodatak ovih materija u konačnom proizvodu stone vode ne bi trebalo da poveća ukupnu rastvorenu čvrstu materiju (TDS) na više od 2 gr/l.

(4) Sve dodate materije iz stava (3) ovog člana moraju zadovoljavati odredbe Pravilnika o uslovima upotrebe prehrambenih aditiva u hrani namijenjenoj za ishranu ljudi ("Službeni glasnik BiH", broj 83/08), kojim se uređuju prehrambeni aditivi.

(5) U slučaju da proizvođač primjenjuje postupak obrade stonog vode koji nije propisan ovim Pravilnikom, tada o primjeni takvog postupka mora obavijestiti Agenciju.

(6) Za proizvodnju stonog vode mogu se koristiti i sljedeći aditivi koji odgovaraju odredbama navedenog Pravilnika iz stava (4) ovog člana, kojim se uređuju prehrambeni aditivi koji se koriste u hrani namijenjenoj za ljudsku upotrebu:

- a) ugljendioksid;
- b) kiseonik, koji je dodat kao plin za pakovanje;
- c) azot, koji je dodat kao plin za pakovanje;
- d) sastojci za obogaćivanje arome.

(7) Flaširana stonog voda ne smije sadržavati bilo kakve hemijske konzervanse.

(8) Flaširana stonog voda ne smije sadržavati šećere, zaslađivače ili boje.

Član 12. (Ozoniziranje vode)

Kada se za obradu stonog vode primjenjuje postupak ozoniziranja, obrada ne smije dovesti do stvaranja ostataka koncentracija većih od najvećih dopuštenih koncentracija propisanih u Tabeli 2. Aneksa I. ovog Pravilnika ili do stvaranja ostataka koji mogu predstavljati rizik po zdravlje ljudi.

Član 13. (Specifični uslovi korištenja vode)

Oprema za proizvodnju stonih voda mora biti takva da se izbjegne svaka mogućnost zagađenja, tako da:

- a) cijevi i rezervoari moraju biti izrađeni od materijala odgovarajućeg za vodu u skladu s posebnim propisima na način da onemogući bilo kakvu hemijsku, fizikalno-hemijsku ili mikrobiološku promjenu stonog vode;
- b) uslovi korištenja vode, opreme za pranje i punjenje u ambalažu moraju zadovoljavati higijenske uslove kao i rezervoari koji moraju biti izrađeni tako da se izbjegne negativno djelovanje na mikrobiološka i hemijska svojstva stonog vode;
- c) je zabranjen transport stonog vode u posudama koje nisu odobrene za distribuciju krajnjem potrošaču.

Član 14. (Zahtjev za upis u Registar Agencije)

Subjekt u poslovanju s hranom obavezan je prije stavljanja stonog vode na tržište, Agenciji dostaviti zahtjev za upis stonog vode u Registar Agencije (u daljnjem tekstu: Registar) koji mora sadržavati sljedeće podatke:

- a) naziv proizvoda, naziv i adresu proizvođača, a za uvozne proizvode naziv, adresu uvoznika ime proizvođača vode i državu porijekla (Aneks II., koji je sastavni dio ovog Pravilnika);
- b) izvještaj o fizikalno-hemijskim i mikrobiološkim ispitivanjima stonog vode nakon punjenja u ambalažu provedenih u skladu s *Pravilnikom o zdravstvenoj ispravnosti vode za piće*.
- c) podatke o vrsti i količini dodatih materija.

Član 15.
(Deklariranje ili označavanje)

- (1) Stonog vode iz domaće proizvodnje ili iz uvoza stavljaju se u promet kao pakovanja koja moraju na ambalaži imati deklaraciju.
- (2) Na deklaraciji proizvoda iz stava (1) ovog člana primjenjuju se odredbe Pravilnika o općem deklariranju ili označavanju upakovane hrane, kao i posebne odredbe ovog Pravilnika koje se odnose na deklariranje ili označavanje.
- (3) U slučaju dodavanja ugljendioksida, pored općih uslova navedenih u st. (1) i (2) ovog člana, na deklaraciji stonog vode treba da stoji oznaka "**gazirana stona voda**" ili "**stona voda sa CO₂**".
- (4) Osim podataka propisanih Pravilnikom o općem deklariranju ili označavanju upakovane hrane, na etiketi stolne vode mora biti naveden spisak dodatih materija iz člana 11. st. (3) i (5) ovog Pravilnika.
- (5) Stona voda koja sadrži dodatnu materiju iz stava (2) ovog člana mora biti označena navodom "**sadrži...mg/l dodatog...**" ili ako je u stonu vodu dodato više različitih materija, tada se ona označava navodom "**sadrži sljedeće dodatne materije (mg/l):...**". Stona voda, u koju su dodati sastojci za obogaćivanje arome, mora biti označena navodom "s aromom limuna", "**s aromom mente**" i slično.
- (6) Stona voda koja je bila podvrgnuta obradi sa zrakom obogaćenim ozonom iz člana 12. ovog Pravilnika mora biti označena navodom "voda podvrgnuta odobrenom postupku obrade zrakom obogaćenim ozonom" koji se mora nalaziti u neposrednoj blizini analitičkog sastava karakterističnih sastojaka.

Član 16.
(Zabrane u deklariranju)

- (1) Ne mogu se postavljati nikakva obavještenja koja se odnose na medicinske efekte, bilo preventivne, ublažavajuće ili ljekovite, koje mogu dovesti potrošača u zabludu.
- (2) U deklariranju stonog vode zabranjeno je na ambalaži ili deklaraciji za stonu vodu stavljati oznake, crteže, slike ili bilo koje druge znakove koji bi mogli dovesti do zamjene stonog vode s prirodnom mineralnom vodom ili prirodnom izvorskom vodom, a posebno upotrebljavati riječi "**prirodna**", "**mineralna voda**", "**kiseljak**", "**vrelo**", "**izvor**" ili bilo koju izvedenicu iz tih riječi.

Član 17.
(Utvrđivanje usklađenosti)

Za utvrđivanje usklađenosti stonog vode sa zahtjevima propisanim ovim Pravilnikom u svrhu službene kontrole te za praćenje kvaliteta proizvoda mogu se koristiti sve metode propisane posebnim propisom kao i međunarodno priznate i validirane metode.

Član 18.
(Evidencije o uzorkovanju i analizama)

(1) Pogoni za proizvodnju stonih voda obavezni su da vode evidencije o datumu uzorkovanja, vrsti uzorkovanog proizvoda, šifri proizvoda i rezultatima analize.

(2) Sve evidencije o uzorkovanju i analizama čuvaju se u pogonima za proizvodnju stonih voda do vremena predviđenog za produženje odobrenja.

(3) Sva tražena dokumentacija se po zahtjevu mora dati na uvid u slučaju službenih kontrola.

DIO TREĆI - PRIJELAZNE I ZAVR[NE ODREDBE

Član 19. (Upis u Registar)

(1) Subjeki u poslovanju sa stonim vodama koji su zadovoljili propisanim zahtjevima moraju biti upisani u Registar.

(2) U Registru se posebno vodi evidencija o zahtjevima propisanim u članu 14. ovog Pravilnika.

(3) Popis upisanih stonih voda objavljuje se u "Službenom glasniku BiH" i na veb-stranici Agencije, uz navođenje trgovačkog naziva, naziva proizvođača, a za uvozne vode i naziva uvoznika te imena države proizvođača vode.

(4) Registar sadrži iste podatke koji se objavljuju u "Službenom glasniku BiH" i na veb-stranici Agencije.

Član 20. (Upis stonih voda iz uvoza u Registar)

Stone vode iz uvoza moraju biti upisane u Registar u skladu s odredbama ovog pravilnika.

Član 21. (Praćenje i službene kontrole)

(1) Provjeru stonih voda, u proizvodnji i na tržištu, u svrhu utvrđivanja ispunjenosti uslova propisanih ovim Pravilnikom, provode nadležni inspektorati entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine u skladu sa svojim nadležnostima i ovlaštenjima.

(2) Agencija i nadležni inspektorati dužni su preduzimati sve potrebne mjere da bi se osigurale službene kontrole i redovno praćenje kvaliteta stonih voda namijenjene za konzumaciju, radi provjere da li stonih voda ispunjavaju sve propisane uslove, a posebno parametre i parametarske vrijednosti koje su uspostavljene u skladu s Aneksom I. ovog Pravilnika.

Član 22. (Rok za primjenu)

Stona voda, koja nije deklarirana ili označena prema odredbama ovog Pravilnika, može biti u prometu do isteka zaliha, a najkasnije 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog Pravilnika.

Član 23. (Stupanje na snagu)

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objavljivanja u "Službenom glasniku BiH".

VM broj 95/10
21. januara 2010. godine
Sarajevo

Predsjedavajući
Vijeća ministara BiH
Dr. Nikola [pirić, s. r.

ANEKS I.

Tabela 1. MAKSIMALNO DOZVOLJENE KONCENTRACIJE SASTOJAKA KOJI MOGU BITI PRISUTNI U STONJOJ VODI

Sastojci	Jedinica mjerjenja	Maksimalno dopuštena koncentracija	Napomena
aluminij	mg/l Al	0,2	
amonij	mg/l NH ₄ ⁺	0,5	
antimon	mg/l Sb	0,005	
arsen	mg/l As	0,01 (ukupno)	
bakar	mg/l Cu	2,0	
barij	mg/l Ba	0,7	
bor	mg/l B	**	
cijanidi	mg/l CN ⁻	0,05	
cink	mg/l Zn	3,0	
fluoridi	mg/l F ⁻	1,5	
kadmij	mg/l Cd	0,005	
hrom	mg/l Cr	0,05	
mangan	mg/l Mn	0,05	
nikl	mg/l Ni	0,02	
nitriti	mg/l NO ₂ ⁻	0,5	1.
nitriti	mg/l NO ₂ ⁻	0,5	1.
olovo	mg/l Pb	0,01	
selen	mg/l Se	0,01	
srebro	mg/l Ag	0,01	
vanadij	mg/l V	0,005	
željezo	mg/l Fe	0,2	
živa	mg/l Hg	0,001	
deterdženti - anionski	mg/l	0,2	
fenoli	mg/	0,001	
fosfati	mg/l P	0,3	
mineralna ulja	mg/l	0,01	
pesticidi	mg/l	0,0001	2. i 3.

pesticidi - ukupno	mg/l	0,0005	2. i 4.
policiklički aromatski ugljovodonici	mg/l	0,0001	zbir koncentracija izabranih spojeva, 5.
tetrakloreten i trikloreten	mg/l	0,01	zbir koncentracija navedenih parametara
trihalometani - ukupno	mg/l	0,1	zbir koncentracija izabranih spojeva, 6.

** Najveća dopuštena količina za bor propisat će se nakon propisivanja na nivou EU.

Napomena 1. - MDK vrijednost iznosi za $(\text{nitrat})/50 + (\text{nitrit})/3 < 1$, gdje uglaste zgrade označavaju koncentraciju u mg/l za nitrat (NO₃-) i nitrit (NO₂-). Za nitrite granična vrijednost iznosi 0,10 mg/l u vodi na izlasku iz uređaja za preradu vode za piće.

Napomena 2. - Pojam "pesticidi" označava: organske insekticide, organske herbicide, organske fungicide, organske nematocide, organske akaricide, organske algicide, organske rodenticide, organske preparate koji sprečavaju nastajanje sluzi (silmicidi), srodne proizvode (između ostalog i regulatore rasta), te njihove relevantne metabolite, razgradne i reakcijske produkte.

Napomena 3. - Granična vrijednost parametra vrijedi za svaki pojedini pesticid. Za aldrin, dieldrin, heptaklor i heptaklor epoksid granična vrijednost iznosi 0,03 µg/l.

Napomena 4. - "Pesticidi - ukupno" znači zbroj pojedinih pesticida kvalitativno i kvantitativno određenih u postupku praćenja.

Napomena 5. - Specifična jedinjenja su: benzo(b)fluoranten, benzo(k)fluoranten, benzo(ghi)perilen, indeno(1,2,3-cd)piren.

Napomena 6. - Specifična jedinjenja su: hloroform, bromoform, dibromohlormetan, bromodihlormetan.

Tabela 2. MAKSIMALNO DOZVOLJENE KONCENTRACIJE OSTATAKA NAKON

OBRADU STONE VODE ZRAKOM OBOGAĆENIM OZONOM

Ostatak nakon obrade	Maksimalno dozvoljene koncentracije (µg/l)
otopljeni ozon	50
bromati	3
bromoformi	1

ANEKS II.

OBRAZAC ZA UPIS U REGISTAR

BOSNA I HERCEGOVINA VLJEĆE MINISTARA

Agencija za sigurnost hrane BiH
Ulica dr. Ante Starčevića bb.
88 000 Mostar
Tel:036/ 397-217; faks: 036/ 397-206
E-mail:agencija@fsa.gov.ba

Popunjava: Datum podnošenja zahtjeva,
Agencija: klasifikacijska oznaka i broj:

1. ZAHTJEV ZA POKRETANJE POSTUPKA PRIZNAVANJA STONE VODE

Popunjava podnosilac zahtjeva PODACI O PODNOSIOCU ZAHTJEVA

PROIZVOĐAČ (naziv firme)	
ADRESA PROIZVOĐAČA (država, mjesto, ulica, kućni broj, poštanski broj, broj telefona i telefaksa, e-mail)	
UVOZNIK (naziv firme)	
ADRESA UVOZNIKA(država, mjesto, ulica, kućni broj, poštanski broj, broj telefona i telefaksa, e-mail)	
TRGOVAČKI NAZIV PROIZVODA	
IME IZVORA I PORIJEKLO VODE (navesti da li se voda eksploatira iz vlastitog izvora ili javnog vodosnabdijevanja)	
IME IZVORA (ako ga ima) LOKACIJA NA KOJOJ SE IZVOR NALAZI	

_____
Mjesto i datum
podnošenja zahtjeva

_____
Potpis podnosioca